

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНОЗНАВСТВА ТА ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

**ГУМАНІТАРНА СКЛАДОВА
У СВІТЛІ
СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ПАРАДИГМ**

Матеріали
Всеукраїнської дистанційної науково-практичної конференції
з міжнародною участю

14–15 квітня 2016 року

Харків
Видавництво НФаУ
2016

Гуманітарна складова у світлі сучасних освітніх парадигм: [матеріали Всеукраїнської дистанційної науково-практичної конференції з міжнародною участю] (14–15 квітня 2016 року, Харків). – Х. : Вид-во НФаУ, 2016. – 390 с.

Відповідальна за випуск Є. І. Світлична

Стиль та орфографія авторів збережені.

За зміст матеріалів несуть відповідальність автори.

особистісних якостей, що дозволять майбутньому лікарю реалізувати себе в процесі міжнаціонального спілкування в професійній і науковій діяльності.

Іншомовна професійна комунікативна компетенція майбутніх лікарів є запорукою успішної міжнародної професійної і наукової діяльності.

Для встановлення й підтримки якісних стосунків з іншомовними колегами зарубіжні вчені вважають доцільним тренувати певні техніки й стратегії ведення бесіди («conversational techniques and strategies»), а також «soft skills» – навички використання певних фраз, притаманних тій чи іншій комунікативній ситуації.

Особистісний компонент іншомовної професійної комунікативної компетенції містить такі якості майбутнього лікаря, як-от: активність, креативність, упевненість, відповідальність, рефлексивність, а також емоції, мовленнєва поведінка, яка передбачає стиль спілкування, уміння виступати перед аудиторією, демонструвати результати своїх наукових досягнень.

Підсумовуючи, слід зауважити, що процес гуманізації освіти слід проводити шляхом формування якісно нової особистості фахівця, невід’ємними якостями якого мають бути: самоорганізованість, професійна мобільність, високий інтелект, відповідальність за наслідки своєї діяльності, прагнення до саморозвитку, творча інтуїція. Отже, усі компоненти іншомовної професійної комунікативної компетенції майбутніх лікарів потребують гармонійного розвитку. Розкриття творчого потенціалу студентів-медиків, збагачення їхньої загальної культури і культури спілкування сприяє більш ефективній, успішній й повноцінній взаємодії із зарубіжними колегами в професійній і науковій сферах.

Інна Сабатовська, Юлія Клушина

Національний фармацевтичний університет

(Харків, Україна)

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТІСНИХ ТА ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ

У сучасних умовах підготовка висококваліфікованого фахівця, який матиме високий рівень освіти й культури, передбачає як засвоєння набутого людською цивілізацією й культурою досвіду, так і формування його професійно важливих

якостей. Особливої уваги потребує професійна діяльність педагогів взагалі та майбутніх викладачів зокрема, бо вона є дуже складною як за своїм змістом, так і за своєю формою, що обумовлює довготривалий процес становлення і розвитку цієї сфери професійної діяльності.

З огляду на це, у галузевій Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти, зазначається, що «постійне вдосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників зумовлене зміною ролі людини у сучасному світі, баченням ідеалу освіченості людини та висуванням нових вимог до якості людського капіталу відповідно до культурно-духовних, суспільно-економічних і технологічних трансформацій, а також чисельних викликів глобального, європейського, національного, регіонального та місцевого рівнів» [2].

Питання професійних якостей – один з основних компонентів професійної підготовки майбутніх викладачів. Відзначається, що якість особистості – це існуюча тривалий час характеристика, яка проявляється в поведінці індивіда в різноманітних ситуаціях. «Якість спеціаліста – це сукупність найбільш суттєвих, відносно стійких його властивостей та характеристик, що обумовлюють готовність до виконання певних соціальних та професійних функцій» [1].

Під професійно важливими якостями особистості, маються на увазі суттєві психологічні характеристики, до яких певна професійна діяльність висуває підвищені вимоги. Поняття професійно-значущого об'єднує внутрішнє і зовнішнє, виокремлює й конкретизує головне в предметному змісті мотивації та саморегуляції поведінки фахівця, зокрема педагога.

Стосовно особистісних якостей, слід відзначити, що для успішної роботи зі студентами викладач має бути цілеспрямованим, ініціативним, дисциплінованим, вимогливим до себе та інших. Особливо важливі для нього витримка, здатність до гальмування у поєднанні зі швидкою реакцією і винахідливістю, емоційною рівновагою, умінням володіти своїми почуттями та мати розумну любов до студентів.

Сукупність особистих якостей викладача формує його авторитет, тобто загально визнану студентами значущість його гідності та основу на цьому силу його виховного впливу.

Склад функцій, що визначаються у педагогічній діяльності різними авторами, неоднаковий: одні визначають функції діяльності з точки зору її структури, інші розглядають діяльність як процес вирішення професійних задач. Так, у наукових

працях [1; 3] зміст професійно-педагогічної діяльності складається з ряду структурних компонентів (мета, зміст, засоби, об'єкти та суб'єкти діяльності) та функціональних компонентів (рефлексія, проектування, конструювання, організація та комунікація), що відповідає гностичній (аналітичній), проектувальній, конструктивній, організаційній та комунікативній функціям. Також визначаються такі спеціальні функції діяльності викладача вищої школи, як інформаційна, розвиваюча та орієнтаційна. У діяльності викладача також виокремлюється адаптаційна функція. Дослідження дозволяють доповнити наведений перелік компенсаторною функцією, що компенсує недоотриману базову освіту, коригувальною, що виправляє недоліки попередньої освіти, та самоосвітньою функцією в діяльності викладача. В узагальненому вигляді основні функції професійної діяльності викладача містять:

1. Загальнопедагогічні функції:

- інформаційна: надання студентам глибоких і міцних знань, умінь та навичок з основних наук; формування наукового світогляду й загальнолюдської моралі;
- мобілізаційна: уміння зосередити усі фізичні й розумові сили студентів на вирішенні навчальних завдань, створити позитивний емоційний настрій; формувати й закріплювати уміння й навички навчальної праці, раціонального застосування знань на практиці; уміння зосередити увагу студентів, актуалізувати їх мислення, націлити їх почуття й волю на успішне виконання навчальних планів та програм;
- орієнтаційна: формування соціальних знань і професійної орієнтації з урахуванням вимог суспільства, здібностей, нахилів і можливостей; виховання бережливого ставлення до природи;
- розвивальна: вимагає від викладача умінь і навичок керування розумовою діяльністю студентів, розвитком їх розуму, почуттів та волі у процесі навчання й праці; уміння формувати багатогранну й гармонійну особистість демократичного суспільства; уміння розвивати пізнавальні інтереси й індивідуальні здібності студентів.

2. Загальнотрудові функції:

- конструктивна функція складається з: конструктивної діяльності (уміння планувати навчальний процес, міжпредметні зв'язки, власні педагогічні дослідження); конструктивно-матеріальна діяльність (планування й обладнання навчальних кабінетів, накопичення дидактичних матеріалів);

- комунікативна функція: уміння викладача встановлювати правильні взаємовідносини із студентами; викладач не лише навчає й виховує студентів, але й сам особисто дає приклад додержання загальнолюдської моралі, старанного ставлення до справи, виконання даних обіцянок;
- дослідницька функція – особливий вид діяльності викладача, що включає такі компоненти: творчий пошук, творче навчання студентів шляхом опрацювання й впровадження у практику більш досконалих методів та прийомів, засобів та форм навчання й виховання; науковий аналіз й узагальнення свого педагогічного досвіду; дослідницька діяльність на шляху подальшого удосконалення навчально-виховного процесу;
- організаторська функція передбачає здійснення на практиці всього того, що було задумано й опрацьовано під час підготовки до занять і навчально-виховних заходів. Організаторська діяльність викладача поділяється на: організацію повідомлення навчального матеріалу; організацію своєї поведінки у процесі педагогічної діяльності; організацію студентів відповідно до мети й завдань навчально-виховного процесу [1; 3; 5].

Психологи, обґрунтовуючи професіограми, схиляються до визначення переліку педагогічних здібностей, що являють собою синтез багатьох якостей розуму, почуттів й волі особистості [4]. Зокрема, відокремлюються дидактичні, академічні, перцептивні, мовні, організаторські, авторитарні, комунікативні здібності, а також педагогічна уява й здібність до розподілу уваги. До найважливіших педагогічних здібностей відносять дидактичні, конструктивні, перцептивні, експресивні, комунікативні та організаторські здібності. Моральне виховання у вищому педагогічному навчальному закладі ґрунтується на засвоєнні програмного матеріалу, передбаченого навчальними планами з окремих предметів і дисциплін.

В окремих джерелах [1; 3] пропонується варіант найважливіших рис педагогічної креативності, яка містить: високий рівень соціальної і моральної свідомості; пошуково-проблемний стиль мислення; розвинені інтелектуально-логічні здібності (вміння аналізувати, обґрунтовувати, пояснювати, виділяти головне тощо); проблемне бачення; творча фантазія, розвинене уявлення; специфічні особистості якості (сміливість, готовність до ризику, цілеспрямованість, допитливість, самостійність, наполегливість, ентузіазм); специфічні ведучі мотиви (необхідність реалізувати своє «Я», бажання бути визнаним), творчий інтерес, захопленість творчим процесом, прагнення досягти найбільшої результативності в конкретних умовах праці); комунікативні

здібності; здатність до самоуправління; високий рівень загальної культури і високий рівень моральної культури. У системі освіти специфічна роль належить вищій школі.

Професійна діяльність викладача вимагає наявності певних соціально-психологічних рис і властивостей його характеру. Серед яких основними є:

1. Загальногромадянські риси: широкий світогляд, принциповість і стійкість переконань; громадська активність і цілеспрямованість; патріотизм і добре ставлення до представників інших національностей та країн; гуманізм, високий рівень свідомості; оптимізм та любов до праці.

2. Морально-педагогічні якості: висока моральна зрілість, справедливість та об'єктивність; педагогічне спрямування наукової ерудиції, високий рівень загальної та професійної культури; високий рівень моральних стосунків з людьми; акуратність й охайність; чесність, дисциплінованість, вимогливість; уміння спілкуватися з людьми.

3. Педагогічні якості: педагогічна спостережливість; педагогічна уява; педагогічний такт; педагогічна інтуїція; володіння педагогічною технікою; професійна працездатність.

4. Соціально-перцептивні якості: високий рівень соціального сприйняття й спостереження дійсності; активна інтелектуальна діяльність; швидкість орієнтації у педагогічних ситуаціях; висока культура мовлення; володіння мімікою, тоном голосу, рухами, жестами.

5. Індивідуально-психологічні особливості: висока пізнавальна зацікавленість, твердість характеру, витримка та вміння опановувати себе; самостійність і діловитість у вирішенні життєво важливих задач.

6. Психолого-педагогічні здібності: адекватність сприйняття й уважність; прогнозування шляхів формування особистості школяра; здатність передбачати можливі результати; виховний вплив на колектив й особистість.

Таким чином, аналіз досліджень проблеми особистості показує, що всі основні риси особистості тісно пов'язані між собою, але провідна роль належить світогляду й спрямованості особистості, її мотивам, що визначають поведінку й діяльність людини – це дозволяє серед рис і характеристик викладача визнати провідними соціально-моральну, професійно-педагогічну й пізнавальну спрямованість.

Щодо загальних вимог до майбутнього викладача слід підкреслити наявність:

- професійної компетентності, що базується на спеціальній науковій, практичній та психолого-педагогічній підготовці;
- загальнокультурної та гуманітарної компетентності, що включає знання основ світової культури, гуманістичних особистісних якостей, відповідальності за результати власної діяльності, мотивації до самовдосконалення;
- креативності, що передбачає сформованість нестандартного мислення, володіння інноваційною стратегією та тактикою, гнучкої адаптації до змін змісту та умов професійної діяльності;
- комунікативної компетентності, що включає розвинуту мову, володіння іноземними мовами, сучасними засобами зв'язку та основами комп'ютерної грамотності, вміння складати ділові папери і т. ін.;
- соціально-економічної компетентності, що передбачає володіння основами сучасної економіки, знання законів бізнесу, азів екології та права.

Отже, згідно з сучасною парадигмою вищої освіти педагогічна освіта є базовою для будь-якого фахівця, причетного до навчання, виховання, розвитку та соціалізації людини. Рівень педагогічної освіти визначає ефективність у вирішенні професійних завдань вихователя, вчителя, викладача вищого навчального закладу і системи освіти дорослих. Підготовка майбутніх викладачів та формування їх особистісних та професійних якостей відбувається завдяки здійсненню за багатоваріантними освітніми програмами та проектами з проблем педагогічної майстерності, інноваційних технологій та інтерактивних форм і методів навчання, інформаційних технологій, досягнень в теорії і практиці психології, педагогіки, методики навчання і виховання, а також за дистанційною формою навчання з ефективним використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

У ході дослідження висунуто і обґрунтовано думку, що фахівці мають володіти таким важливим потенціалом як самоактуалізація, що допомагає стати гарним і першокласним викладачем. А також обґрунтовано думку про необхідність інформаційної і педагогічної культури та наявності у викладача відповідної професійної компетентності.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Кузьмина Н. В.** Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения / Н. В. Кузьмина. – М., 1990. 2. **Концепція розвитку неперервної педагогічної освіти:** Наказ Міністерства освіти і науки України від 14.08.2013 р. № 1176 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua>. 3. **Лутаєва Т. В.** Педагогічна культура: [навчальний посібник] /

Т. В. Лутаєва, Л. Г. Кайдалова. – Х. : НФаУ, 2013. – 156 с. 4. **Мучински П.** Психология, профессия, карьера / П. Мучински. – СПб.: Питер, 2004. – 7-е издание. – 539 с. 5. **Навчальний** процес у вищій педагогічній школі / За ред. О. Г. Мороза. – К., 2001. – 337 с. 6. **Сабатовська І. С.** Професійно важливі якості фахівця за спеціальністю «викладач вищої школи» / І. С. Сабатовська // Педагогічна освіта і наука в умовах класичного університету: традиції, реалії, перспективи: [зб. наук. праць] / За ред. М. Євтуха, Д. Грицюка, К. Шмидта. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2013 – С. 250 – 257.

Вікторія Савіна

Національний фармацевтичний університет

Irina Ashbi

Purdue University (USA)

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ

У наш час науково-технічний прогрес спричиняє лавинне зростання обсягу та рівня знань, якими має оволодіти людина, що здобуває освіту. Сучасне покоління витрачає на здобування освіти істотну частину свого життя (від 16 до 20 років), але опанування знань і накопиченого технологічного та соціального досвіду людства лише за рахунок збільшення тривалості навчання вже стає неможливим. Одним із шляхів розв'язання проблеми є впровадження в освіту інноваційних технологій, які дозволяють істотно підвищувати ефективність навчального процесу та дозволять модернізувати освітню систему України.

Інновації (італ. *innovatione* – новизна, нововведення) – нові форми організації діяльності і управління, нові види технологій, які охоплюють різні сфери життєдіяльності людства.

Педагогічні інновації – особливі форми педагогічної діяльності і мислення, які спрямовані на організацію нововведень в освітньому просторі або процес створення, упровадження і поширення нового в освіті.

Інноваційний процес в освіті – це сукупність послідовних, цілеспрямованих дій, спрямованих на її оновлення, модифікацію мети, змісту, організації, форм і методів навчання та виховання, адаптації навчального процесу до нових суспільно-історичних умов [11].

Плетньова Анастасія, Гейдел Алла

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ E-LEARNING ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Попова Тетяна

КОНЦЕПЦІЯ ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ВИЩОЇ ШКОЛИ

Порхун Ольга

ЗНАЧЕННЯ КОМУНІКАТИВНОГО МЕТОДУ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Постолова Ирена, Томарева Наталья

ОТРАЖЕНИЕ ЛЕКСЕМЫ «ЛАТЫНЬ» В ЯЗЫКОВОМ СОЗНАНИИ СТУДЕНТОВ НФаУ (специальность «ФАРМАЦИЯ»)

Rak Olexandr

DU FRANCAIS GENERAL AU FRANCAIS SPECIALISE

Романів Світлана

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У ВНЗ

Рудик Ольга

МУЛЬТИМЕДІЙНА ПРЕЗЕНТАЦІЯ ЯК МЕТОД ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ ІЗ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

Русалкіна Людмила

ДО ПИТАННЯ ПРО ІНШОМОВНУ КОМУНІКАТИВНУ КОМПЕТЕНЦІЮ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

Сабатовська Інна, Клушина Юлія

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТІСНИХ ТА ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ

Савіна Вікторія, Ashbi Irina

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ

Савченко Ганна

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ЯК ПРОБЛЕМА ВИЩОЇ ОСВІТИ: КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Самойленко Татяна

ПРОБЛЕМЫ ИНТЕНСИФИКАЦИИ ПРЕПОДАВАНИЯ ЛАТИНСКОГО ЯЗЫКА

Самолисова Оксана, Антонович Світлана

СИТУАЦІЯ ВЕРБАЛЬНОГО СПІЛКУВАННЯ ЯК МЕТОДИЧНА КАТЕГОРІЯ

Наукове видання

**ГУМАНІТАРНА СКЛАДОВА
У СВІТЛІ
СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ПАРАДИГМ**

Матеріали

Всеукраїнської дистанційної науково-практичної конференції
з міжнародною участю
(14–15 квітня 2016 року)